

BEEd Sem 3 Examination

B - 109

Economics

May 2022

Time : 2-00 Hours]

[Max. Marks : 50

પ્રશ્ન-૧. નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબનો સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો.

1. માનવીની આર્થિક સમસ્યાઓના ઉકેલ અને માનવીના આર્થિક વર્તનનો અભ્યાસ કરતા શાસ્ત્રને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
  - (a) તર્કશાસ્ત્ર
  - (b) ભૌતિકશાસ્ત્ર
  - (c) અર્થશાસ્ત્ર
  - (d) આંકડાશાસ્ત્ર
2. અર્થશાસ્ત્રને વાસ્તવવાદી વિજ્ઞાન તરીકે રજૂ કરનાર અર્થશાસ્ત્રી.....
  - (a) એડમસ્મિથ
  - (b) રોબિન્સન
  - (c) સેમ્યુઅલસન
  - (d) પ્રો. માર્શલ
3. વસ્તુ કે સેવાના બદલામાં ચૂકવાતા નાણાકીય એકમનું પ્રમાણ એટલે.....
  - (a) મૂલ્ય
  - (b) વિનિમય
  - (c) કિંમત
  - (d) સંપત્તિ
4. સંપત્તિ નીચે આપેલા વિકલ્પમાંથી કયું લક્ષણ ધરાવતી નથી?
  - (a) ઉપયોગિતાનો ગુણ ધરાવે છે.
  - (b) તેની છત હોવી જોઈએ.
  - (c) બાહ્યરૂપ ધરાવે છે.
  - (d) વિનિમયપાત્રતા ધરાવે છે.
5. પૂરક વસ્તુઓ કેવી હોય છે?
  - (a) જોડાયેલી
  - (b) હરીફ
  - (c) સંબંધ વગરની
  - (d) વૈકલ્પિક
6. નીચેનામાંથી માંગને કોની સાથે સંબંધ નથી?
  - (a) ચોક્કસ સમય
  - (b) ચોક્કસ કિંમત
  - (c) ગ્રાહક
  - (d) પુરવઠો
7. કિંમતના ઘટાડાને કારણે પુરવઠામાં થતા ફેરફારને શું કહેવાય?
  - (a) વધારો
  - (b) વિસ્તરણ
  - (c) સંકોચન
  - (d) ઘટાડો
8. ભવિષ્યમાં ભાવો વધવાની અટકળો હોય તો, પેઢીના વર્તમાન પુરવઠામાં કેવો ફેરફાર થશે?
  - (a) વધારે છે.
  - (b) ઘટાડે છે.
  - (c) સ્થિર રાખે છે.
  - (d) શૂન્ય રાખે છે.
9. કયા ખર્ચને માપી શકાતો નથી?
  - (a) વાસ્તવિક ખર્ચ
  - (b) નાણાકીય ખર્ચ
  - (c) વૈકલ્પિક ખર્ચ
  - (d) લાંબા ગાળાનો ખર્ચ
10. સ્થિરખર્ચ રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે?
  - (a) ઋણ ઢાળ
  - (b) ધન ઢાળ
  - (c) X ધરીને સમાંતર
  - (d) Y ધરીને સમાંતર
11. ક્યાં બજારમાં પેઢી એ જ ઉદ્યોગ બને છે?
  - (a) પૂર્ણ હરીફાઈ
  - (b) ઇજારો
  - (c) ઇજારાયુક્ત હરીફાઈ
  - (d) અલ્પહસ્તક ઇજારો
12. અસામાન્ય નફો કયા બજારનું સામાન્ય લક્ષણ છે?
  - (a) ઇજારાયુક્ત હરીફાઈ
  - (b) અલ્પહસ્તક ઇજારો
  - (c) ઇજારો
  - (d) પૂર્ણ હરીફાઈ

13. ભારતીય મધ્યસ્થ બેન્ક (RBI) ની રચના કયા વર્ષમાં થઈ ?
 (a) 1847 (b) 1857 (c) 1935 (d) 1947
14. માનવવિકાસ અહેવાલ 2014 પ્રમાણે ભારતની માથાદીઠ આવક કેટલી હતી?
 (a) \$ 5150 (b) \$ 9250 (c) \$ 43,049 (d) \$ 52,308
15. નીચેનામાંથી કયો ઉદ્યોગ જાહેર ક્ષેત્ર માટે હવે અનામત છે ?
 (a) ખાતર (b) ટેલિવિઝન (c) મોટરકાર (d) રેલવે
16. આયાત થતી વસ્તુ જેવી વસ્તુનું ઉત્પાદન દેશમાં કરવામાં આવે તેને શું કહેવાય ?
 (a) ખાનગીકરણ (b) ઉદારીકરણ (c) આયાત અવેજીકરણ (d) વૈશ્વિકીકરણ
17. રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીમાં સરકારના કયા ખર્ચાઓ ગણાતા નથી ?
 (a) ઉત્પાદક (b) બદલા ચુકવણી (c) શ્રમિકોનું વેતન (d) સંરક્ષણ-ખર્ચ
18. ઉત્પાદન-પદ્ધતિથી રાષ્ટ્રીય આવકની વ્યાખ્યા કોણે આપી?
 (a) માર્શલ (b) કિશર (c) પીગુ (d) સેમ્યુઅલસન
19. પંચાયત ચેટલે શું ?
 (a) પાંચ વ્યક્તિની સભા (b) પચાસ વ્યક્તિની સભા
 (c) પાંચ સો વ્યક્તિની સભા (d) પાંચ ગામની સભા
20. સમતોલ અંદાજપત્રની તરફેણ કોણે કરી હતી ?
 (a) એડમસ્મિથ (b) માર્શલ (c) કેઈન્સ (d) હિક્સ.
21. ભારતમાં કયાં પ્રકારની ખાધનું નીતિવિષયક મહત્વ ગણાતું નથી?
 (a) મેહસૂલી ખાધ (b) અંદાજપત્રીય ખાધ (c) રાજકોષીય ખાધ (d) પ્રાથમિક ખાધ
22. ભારતમાં બંધારણમાં કેટલા સ્તરની સરકાર નો ઉલ્લેખ છે ?
 (a) એક સ્તરીય (b) દ્વિસ્તરીય (c) ત્રિસ્તરીય (d) શૂન્ય સ્તરીય
23. કૌટિલ્યએ રાજ્યની આવકના મુખ્ય કેટલા સ્રોત દર્શાવ્યા છે?
 (a) સાત (b) પાંચ (c) નવ (d) આઠ
24. શ્રમપ્રધાન ઉત્પાદન-પદ્ધતિના સંદર્ભમાં પંડિત દીનદયાળે કયો સિદ્ધાંત અપનાવવા કહ્યું છે ?
 (a) દરેક વ્યક્તિને કામ (b) દરેક વ્યક્તિને અનાજ
 (c) દરેક વ્યક્તિને આરામ (d) દરેક વ્યક્તિને મકાન
25. "એકાત્મ માનવવાદ" ના પુરસ્કર્તા....
 (a) ગાંધીજી (b) પંડિત દીનદયાળ (c) કૌટિલ્ય (d) પ્રો. માર્શલ
26. આલેખ કયા પ્રકારના વિતરણ માટે દોરવામાં આવે છે ?
 (a) સતત. (b) અસતત (c) વિસ્તાર. (d) આદર્શ

27. નીચેનામાંથી કઈ આકૃતિઓ સમાન માહિતી માટે દોરવામાં આવે છે ?

- (a) સાદી સ્તંભ આકૃતિ અને પાસ-પાસેની સ્તંભ આકૃતિ
 (b) વિભાજિત સ્તંભ આકૃતિ અને વૃત્તાંશ આકૃતિ
 (c) પાસ-પાસેની સ્તંભ આકૃતિ અને સામાયિક શ્રેણીનો આલેખ
 (d) વૃત્તાંશ આકૃતિ અને સામાયિક શ્રેણીનો આલેખ

28. 2014માં વિશ્વમાં માનવવિકાસ-આંકની દ્રષ્ટિએ ભારતનો ક્રમ કેટલામો હતો ?

- (a) 127 (b) 128 (c) 129 (d) 130

29. માનવવિકાસના આંકનું મૂલ્ય કેટલું હોય છે ?

- (a) શૂન્ય (b) એક (c) શૂન્યથી એક વચ્ચે (d) સો

30. આર્થિક વૃદ્ધિનો પ્રશ્ન મુખ્યત્વે કેવા રાષ્ટ્રોના પ્રશ્નો સાથે સંકળાયેલો છે ?

- (a) વિકસિત (b) વિકાસશીલ (c) પછાત દેશો (d) ત્રીજ વિશ્વના દેશો

31. માંગમાં વૃદ્ધિ થવાના કારણે થતા ભાવવધારાને કેવો કુગાવો કહે છે ?

- (a) માંગપ્રેરિત (b) ખર્ચપ્રેરિત (c) વેતનપ્રેરિત (d) નફાપ્રેરિત

32. કુગાવાની સાચી સ્થિતિ અર્થતંત્રમાં સાધનોની પૂર્ણ રોજગારી બાદ ભાવ વધે ત્યારે સર્જાય છે, આવું કયા અર્થશાસ્ત્રી માને છે ?

- (a) માર્શલ (b) કાઉથર (c) કેઇન્સ (d) પિગુ

33. નીચેનામાંથી નાણાના કયા વિકલ્પમાં વિનિમય મૂલ્યનો સૌથી સારી રીતે સંગ્રહ થઈ શકે છે ?

- (a) અનાજ (b) પશુ (c) પથ્થર (d) સિક્કા

34. ભારતમાં વેપારી બેન્કમાં મોટે ભાગે કેટલા પ્રકારની થાપણો હોય છે ?

- (a) 2 (b) 6 (c) 10 (d) 3

35. RBI અન્ય બેન્કો પાસેથી અત્યંત ટૂંકા સમયનું ધિરાણ લે તેના દરને શું કહેવાય ?

- (b) રેપો રેટ (b) બેન્ક રેટ (c) રીવર્સ રેપો રેટ (d) ખુલ્લા બજારનો દર

36. તેંડુલકર સમિતિની ભલામણો મુજબ વર્ષ 2011-12 માટે શહેરી ક્ષેત્રોની ગરીબી રેખા નક્કી કરવા કેટલા રૂપિયા નક્કી કર્યા છે ?

- (a) 816 (b) 916 (c) 1000 (d) 2000

37. વર્ષ 2011-12ના અંદાજે મુજબ 30 થી 40 ટકાની ગરીબીની શ્રેણીમાં નીચેનામાંથી કયા રાજ્યોનો સમાવેશ થાય છે ?

- (a) પંજાબ (b) જમ્મુ-કશ્મીર (c) કર્ણાટક (d) ઓડિસા

38. ભારતના કયા રાજ્યમાં સૌથી વધારે શૌચાલયની સુવિધા છે ?

- (a) ગુજરાત (b) પંજાબ (c) બિહાર (d) કેરલ

39. પ્રવર્તમાન વેતન-દરે કામ કરવાની ઈચ્છા, શક્તિ અને તૈયારી હોવા છતાં કામ ન મળે તેવી વ્યક્તિ..... કહેવાય ?

- (a) બેરોજગાર (b) ગરીબ (c) ફાજલ (d) કામદાર

40. કયા પ્રકારની ઉત્પાદન પદ્ધતિ બેરોજગારીમાં વધારો કરે છે ?
 (a) શ્રમપ્રધાન (b) મૂડીપ્રધાન (c) ખેતપ્રધાન (d) શિક્ષણપ્રધાન
41. ભારતના કયા રાજ્યમાં દર 1000 પુરુષોએ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ વધારે છે ?
 (b) ગુજરાત (b) મહારાષ્ટ્ર (c) કેરલ (d) ઉત્તરપ્રદેશ
42. ઈ.સ. 2011માં ભારતમાં જન્મ-દરનું પ્રમાણ કેટલું હતું ?
 (a) 21.8 (b) 36.8 (c) 72.0 (d) 23.8
43. ખેતીક્ષેત્રમાં વર્ષ 2011-12માં રાષ્ટ્રીય આવકનો ફાળો કેટલો હતો ?
 (a) 53.1 % (b) 42.3 % (c) 13.9 % (d) 59.9%
44. ભારતમાં જંતુનાશક દવાઓનો પ્રતિ હેક્ટર વપરાશ કેટલો છે ?
 (a) 0.5 કિગ્રા (b) 2.5 કિગ્રા (c) 6.6 કિગ્રા (d) 7 કિગ્રા
45. ભારતની રાષ્ટ્રીય આવકમાં ઉદ્યોગોનો ફાળો વર્ષ 2013-14 મુજબ કેટલો હતો ?
 (a) 16.6 % (b) 27 % (c) 40 % (d) 60 %
46. મોટા પાયાના ઉદ્યોગોમાં કેટલું મૂડીરોકાણ જરૂરી છે ?
 (b) 2 કરોડ (b) 5 કરોડ (c) 10 કરોડથીવધુ (d) 100 કરોડ
47. જાહેર ક્ષેત્ર એટલે શું ?
 (a) લોકો દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર (b) સરકાર દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર
 (c) સહકારવૃત્તિવાળું ક્ષેત્ર (d) આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર
48. આકર્ષણ સ્થળાંતરની અસરો કેવા પ્રકારની હોય છે ?
 (a) નકારાત્મક (b) હકારાત્મક (c) શૂન્ય (d) સાપેક્ષ
49. ભારતીય બંધારણે કઈ વય સુધીમાં બાળકોને પ્રાથમિક શિક્ષણ મફત અને ફરજિયાત ધોરણે પ્રાપ્ત થવું જોઈએ તેવું કહ્યું છે?
 (a) 4-14 વર્ષ (b) 5-15 વર્ષ (c) 6-14 વર્ષ (d) 7-15 વર્ષ
50. 2011માં ભારતમાં સાક્ષરતાનું પ્રમાણ કેટલું હતું ?
 (a) 50.0% (b) 60.0% (c) 70.0% (d) 74.04%

E-168-5
B.Ed. (Sem-3)
B-109 Economics
May 2022

I. Choose correct option for the following from the options provided. Max. Marks 50

1. What is the science which studies human behaviour and deals with economic problems called?
A) Philosophy   B) Physics   C) Economics   D) Statistics
2. Who introduced economics as a real science?
A) Adam Smith   B) Robbins   C) Samuelson   D) Prof. Marshall
3. What is the monetary payment in exchange of a good called?
A) Value   B) Exchange   C) Price   D) Wealth
4. Which of the following is not a characteristic of wealth?
A) Possesses usefulness   B) Should be available in abundance
C) Has an explicit existence   D) Is capable of being exchanged
5. Which kinds of commodities are called complementary commodities?
A) Joint   B) Competitive   C) Not related   D) Alternative
6. Which one has no relation with demand curve?
A) Specific time   B) Specific price   C) Consumer   D) Supply
7. What are the changes that take place in supply due to decrease in the price of a commodity?
A) Increase   B) Expansion   C) Contraction   D) Decrease
8. If there is expectation about rise in price in future then present supply _____?
A) Increase   B) Decrease   C) Remain constant   D) Remain zero
9. Which cost cannot be measured?
A) Real Cost   B) Monetary Cost   C) Opportunity cost   D) Long run cost
10. How the slope of Fixed cost curve is?
A) Negative   B) Positive   C) Parallel to y-axis   D) Parallel to x-axis
11. In which market 'Firm is an industry'?
A) Perfect Competition   B) Monopoly   C) Monopolistic Competition   D) Oligopoly
12. 'Super Normal Profit' is a characteristic of which market?
A) Monopolistic Competition   B) Oligopoly   C) Monopoly   D) Perfect Competition

E-168-6

13. In which year the Reserve Bank of India (RBI) was set up?
A) 1847   B) 1857   C) 1935   D) 1947
14. According to Human Development Report of 2014, what was India's per capita Income?
A) \$ 5150   B) \$ 9250   C) \$ 43,049   D) \$ 52,308
15. In the recent times which of the following area is reserved for exclusive investment by the public sector?
A) Fertilizer   B) Television   C) Automobile   D) Railway
16. What is the policy of producing the goods domestically which are similar to imports called?
A) Privatization   B) Liberalization   C) import substitution   D) Globalization
17. Which expenditure of government is not considered in national income?
A) Production   B) Transfer Payment   C) wages of laboureres   D) Defence expenditure
18. Who gave the definition of national income by production method?
A) Marshall   B) Fisher   C) Pigou   D) Samuelson
19. What is meant by a 'Panchayat'?
A) An assembly of 5 persons   B) An assembly of 50 people
C) An assembly of 500 people   D) An assembly of 5 Villages
20. Who favoured the concept of balanced budget?
A) Adam Smith   B) Marshall   C) Keynes   D) Hicks
21. Which of the following concepts of deficit does not have policy importance in India?
A) Revenue deficit   B) Budgetary Deficit
C) Fiscal deficit   D) Primary Deficit
22. How many tiers of government are mentioned in the Indian Constitution?
A) One tier   B) Two tier   C) Three tier   D) Zero tier
23. How many sources of income of the state did Kautilya show?
A) 7   B) 5   C) 9   D) 8
24. Which was the theory given by Pandit Deendayal with reference to Labour Oriented Production method?
A) Work for everyone   B) Food for everyone
C) Rest for everyone   D) House for everyone
25. Who was the patron of 'Integral Humanism'?
A) Gandhiji   B) Pandit Deendayal   C) Kautilya   D) Prof. Marshall

E-168-7

26. For which type of distribution a graph is drawn?
A) Continuous B) Discontinuous C) Skewed D) Ideal
27. Which of the following diagrams are drawn for similar data?
A) Simple bar diagram and clustered bar diagram
B) Bar diagram and pie diagram
C) Clustered bar diagram and time-series graph
D) Pie diagram and time-series graph
28. What was India's ranking in the world according to the Human Development Index in 2014?
(A) 127 (B) 128 (C) 129 (D) 130
29. What is the value of Human Development Index?
(A) 0 (B) 1 (C) Between 0 and 1 (D) 100
30. Generally which countries are related with the concept of economic growth?
(A) Developed (B) Developing (C) Backward countries (D) Third world countries
31. What is the type of inflation called when there is an increase in demand?
(A) Demand-pull (B) Cost induced (C) Salary induced (D) profit induced
32. Which economist believes that the true inflation is caused when there is rise in prices even when there is full employment?
(A) Marshall (B) Crowhter (C) Keynes (D) Pigou
33. Which of the following can be used as the best means for storage of value?
(A) Crops (B) Animals (C) Stones-minerals (D) Coins
34. How many major types of deposits exist in banks in India?
(A) 2 (B) 6 (C) 10 (D) 3
35. What is the rate at which RBI borrows funds for very short term from the commercial banks is called?
A) Repo rate B) Bank rate C) Reverse repo rate D) Open market rate
36. What amounts of rupees are decided by Tendulkar committee in the year 2011-12 for deciding poverty line in urban areas?
A) 816 B) 916 C) 1000 D) 2000
37. According to all estimate for the year 2011-12, which of the following state falls in the category of 30-40% poverty?
A) Punjab B) Jammu and Kashmir C) Karnataka D) Odisha

E-168-8

38. Which state has the maximum toilet facility in India?
A) Gujarat B) Punjab C) Bihar D) Kerala
39. A person is capable, willing and ready to work at current wage rate but not getting work is said to be?
A) Unemployed B) poor C) surplus D) worker
40. Which type of production technique increase unemployment?
A) Labour intensive B) Capital intensive C) Agriculture oriented D) Education oriented
41. Which state in India has the highest female population per 1000 males?
A) Gujarat B) Maharashtra C) Kerala D) Uttar Pradesh
42. What was India's birth-rate in 2011?
A) 21.8 B) 36.8 C) 72.0 D) 23.8
43. How much was the contribution of agriculture in national income of 2011-12?
A) 53.1% B) 42.3% C) 13.9% D) 59.9%
44. How much is the use of pesticides per hectare in India?
A) 0.5 Kg B) 2.5 Kg C) 6.6 Kg D) 7 Kg
45. How much was the contribution of industries in 2013-14 in national income of India?
A) 16.6% B) 27% C) 40% D) 60%
46. How much investment is needed in large scale industries?
A) 2 crores B) 5 crores C) More than 10 crores d) 100 crores
47. What is public sector?
A) Sector run by people B) Sector run by government
C) Sector run on co-operation D) International sector
48. Identify the type of effect that is caused by migration due to pull factors.
A) Negative B) Positive C) Zero D) Relative
49. Which age groups of children are eligible for compulsory and free education according to the Indian Constitution?
A) 4-14 years B) 5-15 years C) 6-14 years D) 7-15 years
50. What was the extent of literacy in India in 2011?
A) 50.0% B) 60.0% C) 70.0% D) 74.04%

————— X —————